

ЧУДО-ЖЕНЩИНЫ В ЕГИПТЕ

Рассказ о том, как две повитухи служили целому народу, почему фараон не наказал их и какую награду они за это получили?

Еврейское озарение

Знакомство с учением Ребе

THE
SHLUCHIM
OFFICE

ШМОТ

Шמות

לעילוי נשמת אמנו וזקנתנו
האשה החשובה מצויינת במדותיה
בעלת מסירות נפש

מת דבורה ע"ה גרינברג

בת הרה"ח ר' אהרון מענדל

נפטרה אור ליום ג' - כ"א מנחם אב תשפ"ג

В память о нашей маме и бабушке

Дворе Гринберг

Дочери раввина Аарона Мендела Хазана

*Она жертвовала собой ради еврейства
Покинула этот мир 21 менахем ава 5783*

For sponsorship opportunities, email Info@jewshinsights.org

Published and Copyright 2024 by

Shluchim Office International

816 Eastern Parkway, Brooklyn, NY 11213

718.221.0500

5784 - 2024

Founded in 2008 in memory of Rabbi Gabi and Rivky Holtzberg OB"М
Shluchim of the Rebbe to Mumbai India

А. Что не так с прямым смыслом?

Первоисточник 1 Шмот, 1:8-21

И вот имена сынов Израиля, вошедших в Египет; с Яаковом вошли они, каждый с домом своим. Реувен, Шимон, Леви и Йеуда, Исахар, Звулун и Биньямин, Дан и Нафтали, Гад и Ашер. И было всех душ, происшедших от чресл Яакова, семьдесят душ, а Йосеф был в Египте. И умер Йосеф, и все братья его, и весь род тот; А сыны Израиля расплодились и размножились, и возросли и усилились чрезвычайно, и наполнилась ими земля

И восстал новый правитель над Египтом, который не знал Йосефа. И сказал народу своему: вот, народ сынов Израиля многочисленнее и сильнее нас. Давайте перехитрим его, чтобы он не размножался; иначе, когда случится война, присоединится и он к неприятелям нашим, и будет воевать против нас, и выйдет из страны.

И поставили над ним начальников работ, чтобы изнуряли его тяжелыми работами. И он построил города запасов для фараона: Питом и Раамсес. Но по мере того как изнуряли его, он размножался и разрастался, так что опасались сынов Израиля. И поработили египтяне сынов Израиля тяжелой работой. И делали жизнь их горькою трудом тяжелым над глиною и кирпичами и всяким трудом в поле, всякою работою, к которой принуждали их с жестокостью.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרָיִם אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ:
ב רְאוּבֵן שְׁמֵעוֹן לֵוִי וַיהוּדָה: ג
יִשָּׁשׂכָר זְבוּלֹן וּבְנִימֵן: ד דָּן וְנַפְתָּלִי
גָּד וְאָשֶׁר: ה וַיְהִי כָּל-נַפְשׁ יִצְחָק
יִרְדְּ-יַעֲקֹב שְׁבַעִים נֶפֶשׁ וַיֹּסֶף הָיָה
בְּמִצְרָיִם: ו וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל-אָחָיו
וְכָל הַדּוֹר הַהוּא: ז וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ
וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצֻמוּ בְּמֵאד מְאֹד
וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם

וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא
יָדַע אֶת יוֹסֵף. וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ הַזֶּה
עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וָעֲצוּם מִמֶּנּוּ.
הֲבֵיאָה נְתַחֲכֶמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי
תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל
שְׂאֵינֵנו וְנִלָּחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ

וַיִּשְׁיִמוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ
בְּסִבְלָתָם, וַיִּבְנוּ עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעֹה
אֶת פֹּתֹם וְאֶת רַעַמְסֵס. וְכֹאֲשֶׁר יַעֲנֵנו
אִתּוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיִּקְצֹוּ מִפְּנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּפָרֹה. וַיִּמְרֹרוּ אֶת חַיֵּיהֶם
בְּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֶמֶר וּבִלְבָנִים וּבְכָל
עֲבֹדָה בְּשָׂדֵה, אֶת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר
עֲבָדוּ בָהֶם בְּפָרֹה

И повелел царь Египта еврейским повитухам, имя одной из которых Шифра, а другой Пуа, И сказал: когда вы будете принимать роды у евреек, то наблюдайте у родильного камня: если это сын, то умерщвляйте его, а если это дочь, то пусть живет.

Раши:

«**Шифра**»: это Йохевед, а названа она Шифрой, поскольку «ухаживала» (ивр. мешаперет) за новорожденным.

«**Пуа**»: это Мирьям, а названа она Пуа, поскольку ворковала (ивр. пуа) и разговаривала с новорожденным так, как обычно женщины успокаивают плачущего младенца.

Но повитухи боялись Б-га и не делали так, как говорил им царь Египта; и оставляли детей в живых. И призвал царь Египта повитух, и сказал им: для чего вы сделали это и оставляли детей в живых? И сказали повитухи фараону: ведь не как женщины египетские еврейки: так здоровы они, что прежде, чем придет к ним повитуха, они рожают. И Б-г делал добро повитухам, и народ умножался и весьма усиливался. И так как повитухи боялись Б-га, то Он устроил дома их.

Раши

«**так здоровы (ивр. хайот) они**»: это означает, что они столь же опытные, как повитухи. А наши учителя истолковали это так: уподобляются они полевым зверям (ивр. хайот), которым не нужны повитухи.

וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמִיֻּלְדֹת הָעִבְרִיּוֹת, אֲשֶׁר שָׁם הָאֵחָת שִׁפְרָה וְשָׁם הַשֵּׁנִית פּוּעָה. וַיֹּאמֶר: בְּיִלְדֹכֶן אֶת הָעִבְרִיּוֹת וְרֵאִיתֶן עַל הָאֲבָנִים אִם בֵּן הוּא וְהַמָּתֵן אֹתוֹ וְאִם בַּת הוּא וְחָיָה

רש"י

שפּרה. יוכבד, על שם שמשפּרת אֶת הַנְּלֵד

פּוּעָה. זוּ מֵרִים, שִׁפּוּעָה וּמְדַבֶּרֶת וְהוֹגָה לְנֵלֵד, כְּדָרָךְ הַנְּשִׂים הַמְּפִסּוֹת תִּינוּק הַבּוֹכָה

וּתִירָאן הַמִּיֻּלְדֹת אֶת הָאֱלֹקִים וְלֹא עָשׂוּ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵן מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וְתַחֲיִין אֶת הַיְלָדִים. וַיִּקְרָא מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמִיֻּלְדֹת, וַיֹּאמֶר לָהֶן: מִדּוּעַ עָשִׂיתֶן הַדָּבָר הַזֶּה וְתַחֲיִין אֶת הַיְלָדִים. וְתֹאמְרֶן הַמִּיֻּלְדֹת אֶל פְּרַעֲזָה: כִּי לֹא כְנָשִׁים הַמִּצְרַיִת הָעִבְרִיּוֹת כִּי חַיּוֹת הֵנּוּ בְטָרֵם תְּבוֹא אֲלֵהֶן הַמִּיֻּלְדֹת וַיֵּלְדוּ. וַיִּשָּׁב אֱלֹקִים לְמִיֻּלְדֹת וַיַּרְבּ הָעָם וַיַּעֲצְמוּ מְאֹד. וַיְהִי כִּי יֵרְאוּ הַמִּיֻּלְדֹת אֶת הָאֱלֹקִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים

רש"י

כִּי חַיּוֹת הֵנּוּ. בְּקִיאוֹת פְּמִיֻּלְדוֹת. וְנִבְרָתֵינוּ דְרָשׁוּ דְרֵי הֵן מְשׁוּלוֹת כְּחַיּוֹת הַשָּׂדֶה, שְׂאִינָן צָרִיכוֹת מִיֻּלְדוֹת. וְהֵיכֵן מְשׁוּלוֹת לְחַיּוֹת? גּוֹר אֲרִיָּה, וְאֵב יִטְרָף (בראשית מ"ט),

Где они уподобляются полевым зверям? «Молодой лев» (Берешит, 49:9), «волк, терзающий» (Берешит, 49:27), «первенец быка своего» (Дварим, 33:17), «быстрая лань» (Берешит, 49:21). Того же, о ком ничего не написано, Писание включает в выражение «и благословил их» (Берешит, 49:18). В Писании также говорится: «Кто твоя мать? Львица...» (Йехезкель, 19:2).

«Он устроил дома их»: дом священнослужителей, левитов и царей. Они называются «домами», согласно написанному: «И построил он дом Г-спода и дом царя» (Царств I, 9:1). Священники и левиты вели происхождение от Йохевед, а цари - от Мирьям, как об этом говорится в трактате Сота.

כָּכֹר שׁוֹרוֹ (דברים ל"ג), אֵילָה שְׁלֶחָה (בראשית מ"ט), וּמִי שָׁלָא נִקְתַּב בּוֹ, הָרִי הַפְּתוּב פְּלָלָן וַיִּבְרָךְ אוֹתָם (שם), וְעוֹד פְּתִיב מָה אֲמַר לְבִיא (יחזקאל י"ט)

ויעש להם בתים. בְּתֵי כְהֵנָה וּלְוִיָּהּ וּמְלָכוֹת שְׁקָדוּיָין בְּתִים, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "לְכָנוֹת אֶת בֵּית ה' וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ" (מלכים א' ט', א'), כְּהֵנָה וּלְוִיָּהּ מִיּוֹכְבֵד, וּמְלָכוֹת מְמַרְיָם כְּדֵאִתָּא .
: בְּמִסְכַּת סוֹטָה

Ребе

Почему не Шифра и Пуа?

В начале нынешней недельной главы Торы мы читаем о еврейских повитухах по имени Шифра и Пуа. Фараон дал им указание: «...наблюдайте у родильного камня: если это сын, то умерщвляйте его, а если это дочь, то пусть живет». Тем не менее Тора говорит нам, что «повитухи боялись Б-га... и оставляли детей в живых». В качестве награды за столь самоотверженное поведение Б-г «устроил дома их».

Вся эта история кажется простой и самоочевидной. И тем не менее, Раши считает нужным пояснить нам, что Шифра и Пуа не настоящие имена повитух. Он говорит, что Шифрой на самом деле является Йохевед, и ее называют так, потому

בתחילת הפרשה! מסופר אודות ה"מילדות העבריות אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה", שפרעה מלך מצרים ציווה עליהן "וראיתן על האבנים אם בן הוא והמיתן אותו", ואף על פי כן, "ותראין המילדות את האלקים . ותחיין את הילדים", ובשכר זה - "ויעש להם בתים".

ולכאורה, כל המשך הענין מובן בפשטות, ואין צורך בהסבר וביאור מיוחד. ואף על פי כן, בקשר ל"מילדות העבריות" מוצא רש"י לנכון לפרש פירוש שהוא היפך פשטות הכתוב - "שפרה זו יוכבד", כלומר, אף על פי שנאמר בכתוב

что она «ухаживала» — ивр. шипра — за новорожденными, следя за их чистотой и проявляя заботу. А Пуа — это на самом деле Мирьям, т.к. она «ворковала» (ивр. пуа) с младенцами и успокаивала их, когда те плакали.

Что же заставило Раши отступить от буквального смысла стиха, который заключается в том, что повитух звали Шифра и Пуа, и сказать, что это лишь псевдонимы тогда как настоящие их имена Йохевед и Мирьям?

Почему не большие семьи?

Аналогичный вопрос можно направить и в адрес следующего комментария Раши. «Б-г устроил для них дома» — т.е. дома «священнослужителей, левитов и царей», основанные впоследствии их потомками. Почему Раши толкует таким образом? Разве не проще сказать, что «дома» — это буквально «семьи», как в стихе: «Каждый человек и его дом» — т.е. семья. И вместо наказания от фараона наградой их стало создание еврейских семей.

Первоисточник 2 Шмот, 1:1

И вот имена сынов Израиля, вошедших в Египет; с Яаковом вошли они, каждый с домом своим.

Комментарий рабби Авраама ибн Эзры:

«Каждый человек и его дом»: т.е. его потомки

“שפרה”, אין זו שפרה, כי אם “יוכבד”, ומה שנקראת בכתוב בשם “שפרה”, הרי זה “על שם שמשפרת את הולד”, וכן מה שנאמר “ושם השנית פועה” - אין זו פועה, אלא “זו מרים”, ומה שנקראת בכתוב בשם “פועה”, הרי זה “על שם שפועה ומדברת והוגה לולד כדרך הנשים המפייסות תינוק-הבוכה”.

ואינו מובן: מהו הכרחו של רש"י לשנות מפשטות הכתוב “שם האחת שפרה ושם השנית פועה”, ולפרש שהכוונה ליוכבד ומרים, אלא שנקראו “שפרה” ו“פועה”, על שם פעולתן?!

שאלה דומה נשאלת על פירוש רש"י בפסוק הבא: “ויעש להם בתים - בתים כהונה ולויה ומלכות”. מהו הכרחו של רש"י לפרש בפשוטו של מקרא ש“בתים” מתייחס ל“בתי כהונה ולויה ומלכות”? הרי מוטב לפרש “בתים” כפשוטו, כלומר, שהקימו משפחות, על דרך מה שכתוב² “איש וביתו”, והשכר שבזה - שבמקום שיקבלו עונש מפרעה, זכו להעמיד משפחות בישראל.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ

אבן עזרא

איש וביתו.

יוצא חלציו.

Б. Зачем нужны были повитухи?

Ребе

Как могли справиться лишь две повитухи?

Ответ следующий.

והביאור:

Когда пятилетний ученик читает стих: «И повелел царь Египта еврейским повитухам, имя одной из которых Шифра, а другой Пуа», ему в голову приходит простой вопрос.

כאשר הבן חמש למקרא מגיע לפסוק "ויאמר מלך מצרים למילדות העבריות אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה" - מתעוררת אצלו [קלאץ] קושיה:

В предыдущих стихах мы читаем: «А сыны Израиля расплодились и размножились, и возросли и усилились чрезвычайно». Раши объясняет, что женщины рожали по шесть детей. Если так, то как с этим могли справиться лишь две еврейские повитухи, Шифра и Пуа?

בפסוקים שלפני זה נאמר "ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד"³, וכפי שמפרש רש"י "שהיו יולדות שישה בכרס אחד". ואם כן, כיצד ייתכן ש"מילדות העבריות" לא היו אלא שתיים בלבד, "שם האחת שפרה ושם השנית פועה"!?

Как могло только две повитухи справиться с огромным количеством родов в еврейском народе, «расплодившемся и размножившемся»?

כיצד יכולות שתי מילדות בלבד להשתלט על ריבוי מופלג של לידות - "פרו וישרצו גו' במאד מאד"!?

Это тем более трудно понять, если учесть, что женщины рожали по шесть детей за раз. Таким образом, одной повитухи для таких родов было бы недостаточно, и каждые роды требовали бы участия минимум двух повитух.

ומה גם שמכיון ש"היו יולדות שישה בכרס אחד" - לא יכלו להסתפק במיילדת אחת לכל יולדת (כבלידה רגילה), אלא אפילו בלידה אחת הוצרכו לשתי מיילדות לכל הפחות!

Как же справлялись две повитухи?

Когда начинающий ученик изучает последующие стихи, у него уже возникает прямо противоположный вопрос.

Фараон позвал еврейских повитух и упрекнул их за неисполнение его указа: «...для чего вы сделали это и оставляли детей в живых?» Повитухи ответили: «Ведь не как женщины египетские еврейки». Они опытни как повитухи (в качестве альтернативы: они словно полевые звери, что не нуждаются в помощи повитух), и еще «прежде, чем придет к ним повитуха, они рожают». Возникает другой вопрос, если у еврейских женщин есть опыт повитух - или, наоборот, этот опыт им вообще не нужен, и они рожают еще до того, как придет повитуха, - зачем тогда вообще нужны какие-либо еврейские повитухи?

Ответ повитух, очевидно, должен был подтверждаться фактами, поскольку фараон мог расследовать правомочность их действий. А о методах египтян мы знаем по истории со слезкой за беременностью Йохевед. Когда по подсчетам египтян наступил девятый месяц беременности, они пришли проверить, родила ли она. Как правило, люди не врут о том, что можно проверить.

וכאשר ממשיך הילד ללמוד את הפסוקים הבאים - מתעוררת אצלו שאלה לאידך גיסא:

כאשר פרעה מלך מצרים קרא למיילדות העבריות והוכיח אותן על שלא קיימו את גזירתו, "מדוע עשיתן הדבר הזה ותחיינ את הילדים" - השיבו המיילדות העבריות⁵: "כי לא כנשים המצריות העבריות כי חיות הנה" ("בקיאות כמיילדות", או "משולות לחיות השדה שאינן צריכות מיילדות"⁶) בטרם תבוא אליהן המילדת וילדו. ואם כן, נשאלת השאלה לאידך גיסא: מכיון ש"חיות הנה", "בקיאות כמיילדות", או "משולות לחיות השדה שאינן צריכות מיילדות", ובמילא, "בטרם תבוא אליהן המילדת וילדו" - לשם מה היה צורך בכלל ב"מיילדות העבריות"!

(ובהכרח לומר שדבריהן היו אמת - שהרי פרעה היה יכול לבדוק ולהיווכח אם דבריהן אמת כשם שידעו המצריים מתי צריכה יוכבד ללדת - "שמנו לה המצרים מיום שהחזירה, והיא ילדתו לשישה חדשים ויום אחד . . . והם בדקו אחריה לסוף תשעה",⁷ ובמילתא דעבידי לגלויי לא משקרי אינשי! [=בדבר שלאחר מכן יתברר לאמיתו - אנשים אינם משקרים.])

(6) פרש"י עה"פ.
(7) פרש"י שם ב, ג.

(4) שם, יח.
(5) שם, יט.

В. Духовные лидеры

Ребе

Успокоение людей

Можно дать простой ответ: на самом деле в еврейских повитухах не было никакой практической необходимости. Еврейские женщины могли рожать и без них. Тем не менее, они давали успокоение и надежду еврейским женщинам, осознание, что, если возникнет такая необходимость, то есть и еврейские повитухи.

Необычайно праведные женщины

Однако, учитывая всплеск рождаемости и количество рождающихся за раз детей, двух повитух не могло хватить, чтобы успокоить еврейских женщин.

Поэтому следует признать, что еврейские повитухи были необычными женщинами, а праведницами. И их исключительность помогала успокоить еврейских женщин.

Кем они были?

Таким образом, прямой смысл стихов подтверждает, что еврейские повитухи были исключительно праведными. Но мы до сих пор не знаем, кем они были. Не может быть,

והביאור בזה - בפשטות:

בנוגע לפועל - לא היה אמנם צורך ב"מילדות העבריות", שכן, "בטרם תבוא אליהן המילדת וילדו": ומה שהיו "מילדות העבריות" - הרי זה רק כדי להרגיע את רוחן של נשי ישראל, שאפילו אם יהיה מקרה שבו יצטרכו למיילדת, ידעו שישנן "מילדות העבריות".

אמנם, מכיון שמדובר אודות ריבוי מופלג של לידות, ומה גם שכל לידה אינה על דרך הרגיל, כי אם, "שישה בכרס אחד" - הרי גם כדי להרגיע את רוחן של נשי ישראל לא מספיק שתי מיילדות בלבד!

ולכן, בהכרח לומר שהמיילדות העבריות לא היו נשים על דרך הרגיל, כי אם, נשים צדקניות באופן מיוחד, שכן, כאשר נשי ישראל ידעו שישנן מיילדות מיוחדות כאלו, די היה בשתי מיילדות כדי להרגיע את רוחן.

והנה, פשוטו של מקרא מכריח רק ש"מילדות העבריות" היו נשים מיוחדות בצדקתן, אבל עדיין אין אנו יודעים מי היו אותן נשים מיוחדות;

чтобы их звали Шифра и Пуа, потому что мы не знаем ни одной библейской героини с этими именами

Поэтому Раши полагается на толкование Мидраша, в соответствии с которым повитухами были Йохевед и Мирьям, прозванные Шифра и Пуа за уход за младенцами. Невозможно подумать, что это были обычные женщины по имени Шифра и Пуа, поскольку повитухи были исключительно праведными женщинами.

ואין לומר שהכוונה לנשים שנקראו בשם שפרה ופועה - שהרי לא מצינו שהיו נשים צדקניות במיוחד שנקראו בשם "שפרה" ו"פועה".

ובעניין זה מסתמך רש"י על הקבלה שהובאה במדרשי חז"ל שנשים אלו הם יוכבד ומרים (אלא שנקראו שפרה ופועה על שם פעולתן כו') - מכיון שבלי זה אי־אפשר לפרש שהכוונה לסתם נשים שנקראו בשם שפרה ופועה, שהרי בהכרח שיהיו נשים מיוחדות בצדקתן כו'.

Г. Мера за меру

Ребе

Величайшая награда

В заключение Раши объясняет, что наградой, которую получили еврейские повитухи, стали «дома священнослужителей, левитов и царей».

Раши не может объяснить, что под словами «Б-г устроил дома их» подразумевается создание семьи. Это не было бы подходящей наградой за действия повитух по спасению мальчиков от смерти. Воспитание было естественной частью быта всех евреев, и в то время было обычным делом рожать много детей.

Не следует думать, что рождение детей было особой наградой для повитух, потому что был риск, что наказание фараона коснется и их самих. Как объяснялось выше, фараон принял объяснение о том, что еврейские женщины рожают без посторонней помощи, поэтому у него не было причин наказывать и самих повитух.

Поэтому Раши вынужден пояснить, что награда - это «дома священнослужителей, левитов и царей». Эта точка зрения поддерживается стихом Писания, где

ובסיום הענין, בנוגע לשכרן של המיילדות העבריות, "ויעש להם בתים" - מפרש רש"י "בתי כהונה ולויה ומלכות":

רש"י אינו יכול לפרש ש"ויעש להם בתים" פירושו שהקימו משפחות - שכן, דבר זה אין בו משום שכר על פעולתן של ה"מיילדות העבריות" ("ותחיין את הילדים"), שהרי כן היה הסדר הרגיל אצל כל בני ישראל, ועד כדי כך, ש"היו יולדות שישה בכרס אחד" על פי טבע!

ואין לומר שביחס ל"מיילדות העבריות" עצם הענין של הקמת משפחות הוא ענין של שכר, מכיון שעל פי טבע היה צריך פרעה להעניש אותן - שהרי נתבאר לעיל שפרעה קיבל את המענה של המיילדות העבריות, "כי לא כנשים המצריות העבריות" . . בטרם תבוא אליהן המילדת וילדו", ובמילא, לא היה מקום להעניש אותן!

ולכן, מוכרח רש"י לפרש שהשכר של "ויעש להם בתים" הוא - "בתי כהונה ולוי" ומלכות, שקרויין בתים", ומביא ראיה מהתנ"ך

семья называется домом: «дом Г-спода и дом царя». Затем Раши указывает, что «священники и левиты вели происхождение от Йохевед, а цари - от Мирьям, как об этом говорится в трактате Сота».

שמצינו שקרויין בתים - "הבתים את בית ה' ואת בית המלך", ומפרט - "כהונה ולויה מיוכבד, ומלכות ממרים, כדאיתא במסכת סוטה".

Первоисточник 3 Трактат Сота, 9б

То же самое и с добром:

וכן לענין הטובה:

Мирьям ждала Моше один час, как сказано: «И встала сестра его поодаль». Поэтому евреи задержались в пустыне на семь дней ради нее, как сказано: «А народ не двигался, пока не присоединилась Мирьям».

מרים המתינה למושה שעה אחת, שנאמר ותתצב אחותו מרחוק, לפיכך נתעכבו לה ישראל שבועה ימים במדבר, שנאמר והעם לא נסע עד האסף מרים.

Йосеф удостоился похоронить отца своего. А ведь среди братьев его не было более великого, чем он, как сказано: «И поднялся Йосеф хоронить отца своего, и вместе с ним пошли колесницы и всадники». В свою очередь, ни у кого не было столь величественного погребения, чем у Йосефа, так как Моше лично участвовал в перевозке его гроба.

יוסף זכה לקבור את אביו, ואין באחיו גדול ממנו, שנאמר ויעל יוסף לקבור את אביו ויעלו עמו גם רכב גם פרשים, מי לנו גדול מיוסף שלא נתעסק בו אלא משה

Моше удостоился участвовать в перевозке останков Йосефа, и не было никого среди еврейского народа более великого, чем он, как сказано: «И взял Моше кости Йосефа с собою». Ни у кого не было более величественного погребения, чем у Моше, поскольку Сам Б-г совершил его погребение, как сказано: «И похоронил его в долине».

משה זכה בעצמות יוסף, ואין בישראל גדול ממנו, שנאמר ויקח משה את עצמות יוסף עמו. מי גדול ממושה שלא נתעסק בו אלא המקום, שנאמר ויקבר אותו בגי.

Мудрецы говорили это не только о Моше, но и обо всех праведниках, как сказано: «Праведность твоя пойдет пред тобою, и слава Г-спода приобщит тебя».

לא על משה בלבד אמרו אלא על כל
הצדיקים שנאמר והלך לפניך צדקה,
כבוד ה' יאספך

«И так как повитухи боялись Б-га, то Он устроил дома их» (Шмот, 1:21). Рав и Шмуэль спорили: один говорил, что Б-г сделал так, что дома священников и левитов произошли от повитух, а другой говорил, что Б-г сделал, что от них произошли дома царей.

ויהי כי יראו המלכות את האלקים
וישע להם בתים, רב ושמואל, חד
אמר בתי כהונה ולויה, וחד אמר
בתי מלכות

Первоисточник 4 Ликутей Сихот, т. 21, стр. 6-7 (издание на иврите)

Чтобы подчеркнуть преимущество этого объяснения, Раши ссылается на трактат Сота. Соответствующий талмудический фрагмент непосредственно следует за обсуждением Мишны: «Людей измеряют той же мерой, которую они используют». Обсуждение в Талмуде включает примеры награды и наказания, которые соотносятся с каждой деталью поведения человека.

וכדי להדגיש את היתרון
והמעלה של פירוש
זה, מציין רש"י ואומר
"כדאיתא במסכת
סוטה" ... ששם מופיע
ענין זה בהמשך לדברי
המשנה⁸ ולסוגיית הגמרא
"במדה שאם מודד בה
מודדין לו", והענינים
מדה כנגד מדה המוזכרים
במשנה ובגמרא כוללים
גם עניני שכר ועונש שהם
כנגד ובאותה "מדה" של
כל פרט במעשה האדם.

И теперь проясняется преимущество объяснения, согласно которому «дома» - это династии священников, левитов и царей. Это объяснение не только отражает величину

ועל-ידי כך מובן היתרון
של הפירוש "בתי כהונה
ולויה ומלכות": כאן אין
מודגש גודל השכר בלבד,

награды, но и показывает, что награда подчинялась правилу «мера за меру», во всех деталях соответствуя действиям повитух.

Позволив мальчикам жить, повитухи не только помогли создать еврейские семьи, но и сформировали большую часть, если не все поколение Исхода, предков всех последующих поколений.

Поэтому повитухи получили соразмерное своим делам вознаграждение. Они не только лично создали собственные семьи или рожали детей, которые стали священниками, левитами и царями, но и заложили основы «домов священнослужителей, левитов и царей». И эти особые династии существуют внутри еврейского народа во все времена.

אלא בעיקר מודגשת העובדה שהשכר ניתן מדה כנגד מדה בכל הפרטים - כנגד פרטי מעשיהן של המיילדות:

בפעולתן "ותחיינה את הילדים" סייעו המיילדות לא רק בהקמת משפחות יהודיות, אלא על-ידי כך הוקם רוב, או כל דור יוצאי מצרים, שממנו יצא עם ישראל כולו עד סוף כל הדורות.

ולפיכך, ניתן להן שכר באופן של מדה כנגד מדה במפורט - לא זו בלבד שלהן היו בנים ומשפחות⁹, או שלהן היו ילדים כהנים לויים ומלכים, אלא שמהן הוקמו "בתי כהונה ולויה ומלכות", הבתים המיוחדים, "יתר שאת ויתר עז" שבישראל, עד סוף¹⁰ כל הדורות¹¹.

ולא כבגמ' "כהונה ולוי אהרן ומושה ומ"ד בתי מלכות דוד נמי ממרים קאתי". כי עיקר התוכן והדגשה בהשכר הוא לא לזה שהי' להם בנים במעלות מיוחדות כו', כ"א שמהם יצא ענין הכהונה כו' - "בתי כהונה ולוי ומלכות".

8) ח, ב ואילך. ושם ט, ב במשנה "וכן לענין הטובה מרים המתינה כו".
9) כבראב"ע הנ"ל בפ"י הקצר.
10) ועפ"ז מובנת השייכות ל"בתים" - ראה גו"א כאן בפרש"י.
11) וי"ל שלכן משנה רש"י וכתב "כהונה ולוי מיוכבד ומלכות ממרים",